

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Φίλε Νουμά,

Στην επίσημη πρόσκληση που έκανε ο προσωρινός πρόεδρος της Έθνοσυνέλευσης, καλώντας τους πληρεξούσιους για τις 18 του Γενάρη, έγραφε :

«Υπομιμνήσκομεν ὑμῖν ὅτι...»

Ἔπρεπε: Ὑπομιμνήσκομεν ὑμᾶς...

Ὁ δὲ ταχτικός πρόεδρος καὶ δύο φορές ἄλλοτε Ὑπουργός τῆς Παιδείας, στὸ λόγο πὸν ἔβγαλε στὴν Ἐθνοσυνέλευση γιὰ τὴν ἐκλογή του, ἔκανε τοὺς ἐξῆς καθαρισμούς :

1) Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις θέλει φανεῖ συνεπὴς...

Ἡ λέξη συνεπὴς εἶναι ἀνύπαρκτη ἑλληνικὴ λέξη. Σὲ κανένα Ἑλληνικὸ λεξικὸ δὲν εἶναι γραμμένη.

Ἔπρεπε νὰ πεῖ «Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀκόλουθος...»

2) Ἐχὼν ἀνάγκη τῆς εὐμενοῦς συνδρομῆς πάντων ὑμῶν...

Ἔπρεπε νὰ πεῖ: τῆς εὐμενοῦς βοήθειας ἢ ἀρωγῆς ἢ ἐπιχορηγίας κλπ.

Διότι ἡ λέξη συνδρομὴ ἔχει ἄλλες σημασίες, καὶ μονάχα ἐκεῖνη πὸν ἤθελε νὰ πεῖ ὁ κ. Πρόεδρος δὲν ἔχει, οὔτε κἀν κατὰ προσέγγιση.

ΒΑΣΣΑΝΙΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Ἀγαπητέ Νουμά,

«Ένας λαός ύπνώνει αμα δείξει πώς δὲ φοβάται τὴν Ἀλήθεια», λέει ὁ Σοφός. Αὐτό, ὅπως εἶδες, στολίζει καὶ τὴν προκήρυξη πὸν κάναμε στοὺς Νέους, καὶ αὐτὸ βρίσκεται ἀτράνταχτα θρονιασμένο στὴν ψυχὴ μας. Ἔτσι, οἱ συμβουλές πὸν μᾶς δίνεις στὸ παρασμένο σου φύλλο, μᾶς γέμισαν τὴν καρδιά μὲ τόση εὐχαρίστηση γιὰ τίς γενικὲς τοὺς γραμμές, μ' ὅση καὶ ἀπορία γιὰ μερικὲς τοὺς λεπτομέρειες.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα λές πὸς θὰ δημοσιεύεις, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κοινοκωνθέντα μας, καὶ κάθε ὑποφερτὸ λογοτεχνικὸ κομμάτι, πὸν θὰ στέλνεται ἀπὸ μέλος τῆς Συντροφίᾶς μας. Ὅχι, ἀγαπητέ Νουμά! Αὐτὸ δὲ θὰ γίνεῖ ποτέ. Σκοπὸς μᾶς δὲν εἶναι νὰ βγάλουμε καλλιτέχνες, ἀλλὰ ἀνθρώπους, ἀνθρώπους ζωντανούς. Καὶ, βέβαια, ἐμεῖς δὲν μπορούμε νὰ νιώσουμε πὸς μπορεί, στὴν ἐποχὴ μᾶς, νὰ εἶναι κανεὶς ἀνθρώπος, χωρὶς νὰ εἶναι καὶ δημοτικιστὴς. Αὐτὸ ζητᾶμε. Οἱ καλλιτέχνες βγαίνουνε μόνοι τους, βγαίνουνε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειτα, κλώσα πὸν νὰ βγάλει καλλιτέχνες νομίζουμε πὸς δὲν μπορεί νὰ γίνει.

Ὅσο γιὰ τὰ «κότσια» μᾶς, γιὰ τὴν ψυχικὴ μᾶς δύναμη, θαρροῦμε πὸς ὅποια καὶ ἂν εἶναι, γιὰ τώρα τὸ μάλιστα, ἀπ' ὅσες γεννιούνται ἀπὸ νεανικὲς καρδιές, ἡ δικὴ μᾶς εἶναι ἡ καλύτερη γιὰ τὸν κοινὸ μᾶς ἀγῶνα. Μπορεῖ ἐμεῖς νὰ μὴν εἴμαστε οἱ πῶς κατάλληλοι γιὰ τὸν κομματικὸ λυτρωμὸ, — ἂν καὶ πιστεύουμε πὸς μὲ τὸ νὰ καταπιανόμεσθε νὰ βγάλουμε ἀνθρώπους δὲ βοηθᾶμε καὶ λίγο σ' αὐτό, — ὅμως, γιὰ τὴν ὄρα, δὲ μπορούν νὰναλάβουν τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα οἱ λυτρωτὲς τοῦ λαοῦ. Ἀργότερα ἴσως νὰ μπορούν, τώρα ὅμως ὄχι. Γιατί, πὸς εἶναι δυνατὸ, σὲ παρακαλοῦμε, νὰ πολεμήσει γιὰ τὴ Δημοτικὴ ἕνας Σύλλογος, πὸν τὸ πρῶτο πρῶτο κρᾶμα πὸν βλέπουμε στὴν προκήρυξή του εἶναι: «Ἐνώσις τῶν σοσιαλιστῶν

Φοιτητῶν καὶ Σπουδαστῶν τῆς Ἑλλάδος»; (Κι ὄχι «Ἐνωσὴ» καὶ τῆς «Ἑλλάδος», ὅπως θέλεις καὶ γράφεις). Ἀκόμα, πὸς μπορεί ἀπὸ ἀνόμοια στοιχεῖα νὰ βγεῖ κάτι καλὸ γιὰ τὴ Δημοτικὴ; αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνουμε. Γιατί, ὅπως ξαίρεις, ἀπὸ τοὺς σοσιαλιστῆς δὲ λείπουνε οἱ καθαρευουσιάνοι. Κι αὐτὸ τὸ λέμε μ' ἀληθινὴ πίστη.

Γιὰ δὲ αὐτὰ, λοιπὸν, λέμε τὸ μεγάλο λόγο, πὸς γιὰ τὴν ὄρα εἴμαστε οἱ πῶς ἄξιοι ὑποστηρικτῆς τῆς Ἰδέας.

Θὰ ζητάγαμε, «δυνάμει τοῦ περὶ Τύπου νόμου», νὰ δημοσιεύεις τὴν ἀπάντησή σου στὴν ἴδια σελίδα καὶ στὴν ἴδια κολόνα, πὸν βρίσκονται τ' ἀρθράκια, πὸν γι' αὐτὰ στέλνεται ἡ ἀπάντησή. Μὰ ξαίρουμε πὸς δὲ μᾶς χαλᾶς ποτέ τὸ χατήρι, σὲ ξαίρουμε γιὰ τόσο κολόβουλο, πὸν τὸ θεωροῦμε περιττὸ.

Μὲ ἀγάπη,

Τέλλος Ἀργῆς, Β. Βλαβιανός, Π. Γλέζος, Β. Μόσχος
Πέτρος Χάρης.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Κ. ΔΑΓ. Κάτι θέλεις νὰ πεις, μὰ τὰ χιλιοπερδεύεις. Λ. χ. τί θὲς νὰ πεις μὲ τοὺς στίχους αὐτοὺς; ... Θὰ λειτουργοῦμε μιά θεία ἡδονῆς ἀπόλαψη μιά λειτουργία, πὸν στὰ κορμιά τὰφράτα μᾶς θὰ δίνει νιάτα κ' ὕγεια!

— κ. ΣΤ. Ὁ κ. Καρθαῖος ἔφυγε γιὰ τὴ Λόντρα ὡς στρατιωτικὸς σύμβουλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς. Ἄμα γυρίσει θὰ σοῦ ἀπαντήσει. — κ. ΕΛ. ΦΑΛ. Ὅχι καὶ τόσο πετυχημένη. Δοκίμασε καὶ σ' ἄλλα. — κ. ΘΥΡ. Ὅχι καὶ τόσο καλὸ. — κ. ΑΣΠ. ΓΚ. Καλὸ τὸ «Παιγνίδι». Μὰ τᾶλλο, παιγνίδι εἶναι ἐπιτέλους καὶ αὐτό; Ἄν εἶναι παιγνίδι, δὲ νομίζεις πὸς παρακράτησε; — κ. ΑΡ. ΧΙΛ. Καλὰ γραμμένο, μὰ δὲ λέει καὶ πολλὰ πράματα. Δοκίμασε καὶ σ' ἄλλα θέματα. — κ. ΣΚ. Δὲν μπορούμε νὰ κρατοῦμε ἀρχεῖο καὶ γιὰ τὰ «κατάλληλα» γιὰ τύπομα. Ἀρχεῖο μᾶς εἶναι τὸ καλὸν, πὸν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι, γιὰ λόγους δημόσιας ὕγείας, κάθε μέρα νὰ τ' ἀδειάζουμε. — κ. ΠΛ. ΓΙΑΜ. Τὸ «Ἡλιοβασιλευμα» καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ρομαντικὸ, δὲ λένε τίποτα. Τὸ σατυρικὸ εἶναι ἀρκετὰ καλὸ, καί... περιμένουμε καλύτερα. — κ. ΙΩΑΝ. ΑΡΑ. Ἄφου ἡ καρδιά σου ἔχει :

πόνον μακρὸ, βαθύ,

διότι ἡ ζωὴ σου

μιά μέρα θὰ σβυστεῖ,

φρόντισε νὰ ἐπιχωματώσεις τὸν πόνο σου καὶ θὰ βρεῖς ἀμέσως τὴν γιατροῦ σου. Τὰ ποιήματα — ἄσ' τα νὰ κουρεύονται! — τὸν κάνουνε μακρύτερο καὶ βαθύτερο τὸν πόνο. — κ. ΑΔΑΜΗ. Οἱ στίχοι εἶναι ἀρκετὰ καλοὶ μὰ περιμένουμε νὰ σὲ κ'ίνουμε καὶ σ' ἄλλα, καλύτερα, τραγοῦδια. — κ. GROZ, Χμ! Ἔτσι κ' ἔτσι. — κ. Γ. ΧΑΤΖ. Ἐχουν καὶ παραέχουν πνοὴ καὶ μερικὰ ἀπ' αὐτὰ θὰ δημοσιευτοῦνε. — κ. Η. ΠΑΡΑ... Ὅλ' αὐτὰ τὰ ξηγάει ὁ Φιλ. στὴ «Γραμματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσας». — κ. Γ. ΧΑΣ. Ὅχι καὶ τόσο καλὸ. — κ. ΓΕΡ. Δ ΚΑΣ. Ἄδικο εἶχε νὰ μὴ σ' ἐχτιμήσει. Ἄ σ' ἐχτιμοῦσε, δὲ θάναγκαζόσουνα νὰ γράφεις :

ὦ ἀγαπημένη! ὦ ἀγαπημένη! σὲ θρηνο κρούει τὴ λύρα γιὰ σέ; πὸν δὲ μ' ἐχτιμᾶς!

τρεύνουν νόμιμα με τὸ νέο, γιὰ νὰ μὴ θεωρεῖται γιὰ «πόρνη», κ' ἔτσι τὸ παιδί πού ἤρθε, ὁ Θεὸς ξαίρει ἀπὸ τοῦ, γίνεται «σώτιμος» μέλος τῆς πύθι πλοῦσιος οἰκογένειας τοῦ χωριοῦ. Μά, σὰ νὰν τὸ τραβάει μιὰ μαγικὴ δύναμη, ἀφίνει μιὰ νύχτα ὅλα στὴ μέση, πλοῦτη, τιμές, γυναίκα, καὶ χάνεται μέσα στὸ δάσος, στὸ ἄγνωστο.

Με ἀληθινὰ καλλιτεχνικὸ τρόπο μᾶς δίνει ὁ συγγραφεὺς τὸν ἀγώνα τῆς ἐρημιάς με τὸν κατοικημένο τόπο, τοῦ πρωτογενῆ ἀνθρώπου με τὸν πολιτισμένο. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μονάχα ὁ ἀγώνας καὶ ἡ τραγικὴ μοῖρα ἀτόμων, μὰ καὶ ὁλόκληρων γενεῶν. Τὸ καλλιπάρει ἐκεῖνο πού ἀδικοσκοτάνεται μαζί με τὴν ἀγαπημένη του ἀπὸ τοὺς ἀποικιοὺς γειτόνους πού ὅλο περισσότερο ξεπλωνοῦνται στὰ παρθένα δάση καὶ στὴν ἐρημίαν, εἶναι ὁ πρωτογενὴς ἀνθρώπος, πού ἔχει θεὸ τοῦ τὴν ἐλεύθερη φύση καὶ συντρόφους τοῦ τὸ λόγος, τὸ λόγο, τὸ λάφι καὶ τὴν κοκκουβάγια. Τὴν καλύβια του ἔχει ἐκεῖ ὅπου τὸ δάσος εἶναι πύθι πυκνὸ. Τὸν ἀγώνα του κατὰ τοῦ ξέπλωμοῦ τοῦ ψευτοπολιτισμοῦ συνεχίζει ὕστερα ἀπὸ μερικὲς γενιὲς κάποιος ἀπόγονός του, πού ἔχει τὴν ἴδια «ἀγρία», μὰ καὶ ἀδολή καὶ φυσικὴ ψυχὴ, σὰν τὸ μακρινὸ τοῦ πρόγονο. Ὁ Συγγραφεὺς εἶναι πεισιμένος ὁπαδὸς τοῦ μεγάλου ἰδανικοῦ τοῦ Ρουσσώ, τοῦ «γυρισμοῦ στὴ φύση». Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς στὸν ἀγώνα αὐτὸν θρησιθεύει στὸ τέλος, ὡς εἶναι καὶ φαινομενικά, ἡ ἴδεα τῆς ἀποίκησης καὶ ὁ λεγόμενος πολιτισμὸς, μὰ οἱ μυθικὲς δυνάμεις τῆς ἐρημιάς καὶ τῆς φύσης καὶ οἱ ἀταβιστικὲς κληρονομίαι τῶν ἀνθρώπινων γενιῶν δείχνουν φανερά καὶ τραγικὰ τὴ μεγάλη τους ἐπίδραση πού ἔχουν ἀπάνω στὴν ἀνθρωπότητα. — Ἐκεῖνο πού ἔξωτερικὰ κάνει τόσο ὁμορφο τὸ ἔργο τοῦ Johansson εἶναι ἡ θαυμάσια περιγραφή τῆς φύσης τῶν Σκανδιναβικῶν χωρῶν. Καὶ νὰ μὴν εἶχε τὴ βαθειὰ ἔννοια τὸ ρομάντσο πού ἔχει, πάλι θάτανε ἀριστούργημα γιὰ τοῦτο τὸ λόγο. Φυτὰ, ζῶα, ἀνθρώπους, τὰ διάφορα φαινόμενα τῆς φύσης, ὅλα τὰ μετχειρίζεται ἡ πέννα τοῦ συγγραφέα με τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ με τὸν ἴδιο πόνον. Ἡ κοσμοθεορία του εἶναι ἡ βιογενετικὴ τοῦ Δαρβίνου, πού δὲν κάνει διάκριση ἀνάμεσα στὰ φαινόμενα τοῦ σύμπαντος. Τὸ βιβλίον πρέπει νὰ καταταχθεῖ στὰ καλύτερα ἀνθρωπιστικὰ ἔργα τῆς παγκόσμιας φιλολογίας. Οἱ Σουηδοκριτικοὶ τὸ δάξουν, γιὰ τὴν ἀξία του, κοντὰ στὰ ἔργα τῆς μεγάλης συγγραφέας Selma Lagerlof.

Κάποια δυσκολία παρουσιάζει τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου, πρὸ πάντων στὸ πρῶτο μέρος, πού ὁ συγγραφεὺς στὰ διάφορα πρόσωπα δὲ δίνει ὀνόματα, μὰ τὰ λέει ἀπλὰ «ἀποικιο», «ἀγριοκνηγός», «ἡ γυναίκα τοῦ ἀγριοκνηγοῦ» κτλ. Μὰ ἡ μικρὴ τούτη ἔλλειψη δὲ χαλάει καθόλου τὸ γούστο τοῦ προσεχτικοῦ ἀναγνώστη.

Ὁ κάπως περιεργὸς τίτλος τοῦ βιβλίου «Τὰ κοκκονοκέφαλα», σημαίνει τοὺς ἀνθρώπους τῶν βορεινῶν χωρῶν, πού ἔχουνε ξανθὰ, καὶ πολλὲς φορὲς κόκκινα μαλλιά.

— Ὁ Δανὸς συγγραφεὺς Sophus Michaelis γνωστὸς προπάντων γιὰ τὰ ἱστορικὰ του μυθιστορήματα, ἔγραψε ἓνα βιβλίον με τὸν τίτλο «Hellenen und Barbaren» «Ἕλληνες καὶ Βάρβαροι», (γερμανικὴ μετάφραση στὸ ἑθνοτικὸ κατάστημα τοῦ Erich Reis-

Berlin) πού βέβαια θὰ ἐνδιαφέρεται, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τοὺς σημερινούς Ἕλληνες. Ἡ ὑπόθεση εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν πύθι λαμπρὴ ἐποχὴ τῶν μαχῶν τοῦ Μαραθῶνα καὶ τῆς Σαλαμινας. Δύσκολη εἶναι βέβαια ἡ συγγραφή φιλολογικῶν ἔργων με ἱστορικὸ φόντο, γιὰ τὴν ἔρχονται σὲ κάποια σύγκρουση ἡ ὑποκειμενικὴ φαντασία τοῦ ποιητῆ καὶ ἡ ἀντικειμενικὴ φιλαλήθεια τοῦ ἱστοριοδίφου. Ἐνα ἱστορικὸ φιλολογικὸ ἔργο τότε μονάχα ἀξίζει, ἀν ὁ συγγραφεὺς καταφέρνει νὰ σμίξει κατάλληλα καὶ τίς δύο αὐτὲς ἰδιότητες. Ὁ Michaelis τὸ πέτυχε τέλεια. Ἄν οἱ Γερμανοὶ ἔχουν τὸν Felix Dahn πού δὲν τὸν ἔφτασε ἀκόμα κανεὶς συγγραφεὺς ἱστορικῶν μυθιστορημάτων, μὰ καὶ οἱ Δανοὶ μποροῦνε νὰ εἶναι περήφανοι γιὰ τὸν πατριώτη τους, πού εἶναι ἀξίος μαθητῆς τοῦ Γερμανοῦ συνδέρφου του.

Ὁ συγγραφεὺς δίνει στὸ ἔργο του μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ζωὴ τῶν βοσκῶν τῆς Ἀρκαδίας, τῶν πολεμιστῶν τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν, περνάει με ὁμορφα χρώματα ἀπὸ τὰ μάτια μας. Τὸ πύθι πετυχημένο μέρος τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀναπαράσταση τῶν ἀγῶνων στὴν Ὀλυμπία, ὅπου ἔχουνε μαζεθεῖ οἱ Πανέλληνες. Ἐκεῖ ὁ Νάρκισσος, τὸ πρῶτο πρόσωπο τοῦ ἔργου, ὁ ἀπλὸς τσοπάνος τῆς Ἀρκαδίας, βλέπει μπροστὰ του μιὰν ἄλλην Ἑλλάδα, πού δὲν τὴν εἶδε ἀκόμα στὰ κατὰ βραχὰ τῆς πατρίδας του, μιὰν Ἑλλάδα γεμάτη ἀπὸ σωματικὴ ὁμορφιά καὶ δύναμη, ἀπὸ τὴν ὅποια ὁμοῦ δὲ λείπουν καὶ οἱ πενηριεὲς καὶ ἡ διαφθορά. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μᾶς παρουσιάζει ὁ συγγραφεὺς τὴν αἰσθητικὴν ζωὴ τῶν λαῶν τοῦ Ἑρέξου, με τὴ δουλοφροσύνη τους, τίς δεισιδαιμονίες τους καὶ τὴν ἀμῆ τους βαρβαρότητα. Ὅταν ὁ Ἑρέξου φτάνει στὴ Θράκη, δίνει διαταγὴ νὰ θασοῦνε ζωντανὰ στοὺς θεοὺς τοῦ Ἀδὴ ἔννια ἀγῶρια καὶ ἔννια κορίτσια. Ἀπὸ θρησκευτικὸς λόγους βέβαια. Ἐπιτέλους, οἱ Πέρσες εἴτανε «βάρβαροι». Μὰ ὕστερα ἀπὸ 2400 χρόνια πόσα ἀθῶνα παιδιά δὲν ξεπαστρευτήκανε γιὰ «στρατιωτικὸς λόγους» με τοὺς συχνούς βομβαρδισμούς ἀνοικτῶν πόλεων, ἀπὸ μέρος «πολιτισμένων λαῶν»!

Διαβάζοντας κανεὶς τὸ βιβλίον τοῦ Michaelis χαιρέται πού ζοῦνε ἀκόμα Ἕλληνες, μὰ λυπᾶται βαθιὰ πού δὲ χαθήκανε ἀκόμα ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς οἱ διάφοροι «βάρβαροι» τῆς Εὐρώπης, μπροστὰ στοὺς ὁποίους οἱ βάρβαροι τοῦ Δαρβίνου καὶ τοῦ Ἑρέξου εἴτανε μικρὰ παιδιά.

Ἐνα ἄλλο μεγάλο ἔργο τοῦ Δανοῦ συγγραφέα εἶναι τὸ ἱστορικὸ μυθιστόρημα «Ὁ αἰώνιος ἔπνος», πού ἔχει γιὰ θέμα τὸ Μεγάλον Ναπολέοντα. Κανεὶς συγγραφεὺς δὲν πέτυχε νὰ μᾶς δώσει τόσο ἀληθινὰ, μὰ καὶ τόσο ποιητικὰ τὸν θορσικανὸ, ὅπως ὁ Michaelis.

Μόναχο. Γεννάρης

ALEX STEIMETZ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στοῦ λαοῦ τὴν ὀλόμαυρη εὐχὴ.

Στοῦ λαοῦ τὴν ὀλόμαυρη εὐχὴ,
περπατώντας οἱ Σκιαδὲς μονάχοι,
γλωσσικὸ μελετοῦνε σκοτάδι,
καὶ γυροῦνε δασκάλους κουτούς,
τὸ φτωχὸ νὰ μεθήσουν κοπάδι,
πύθι τυφλὸ νὰ δουλεύει γι' αὐτούς.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΩ ΛΟΓΙΩ ΣΠΗΤΙΑ..

ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΤΕΣΣΕΡΑ.

Άγαπητέ Νομά! Πολύ τό φοβάμα, πώς θελά μέ πάρεϊς γιά κανένανε πωδρομικό, και πώς δέν τις βλέπω μέ καλό μάτι τις γυναίκες και τά γυναίκεϊα ζητήματα. Όμως δέ θα νάχεις δίκιο· γιὰτί, ἐγώ και τις γυναίκες αγαπῶ και τήν πρόδοδ τους ἀποθυμῶ κ' εὐκοιμαι. Μά ἐχωλαράπονο ὄντας βλέπω σέ τέτοια σπουδαϊα πράματα νά ξεχνάτε τήν κυρά Άνεζίνα, τή γυναίκα μου, πού εἶναι, μπορεῖ νά πεί κανένας, ἡ γυναίκα τῶ γυναικῶ μέσα στόν τόπο μας. Καί νά τί τρέχει! Στό προπερασμένο σου φύλλο εἶδα νά γίνεται λόος γιά τό «φεμινισμό και τή γυναίκεϊα ἐκπαίδευση». Καί βάση, λέει, στή μελέτη αὐτουνοῦ τοῦ τόσο σπουδαίου, ἀλήθεια, ζητημάτου, εἶναι νά δοῦμε, λέει, γιά ποῖο σπῆτι πρέπει νά ἐκπαιδευτεῖ ἡ γυναίκα. Καί τριῶ λογιῶ εἶναι, λέει, τὰ ρωμαϊκα σπῆτια : 1) Τό πατριαρχικό σπῆτι, τό «αὐτοσυντηρούμενο μέ τις γαῖες του» κτλ. 2) Τό ἀστικό, «αὐτοῖς ἰδιαίτερα φανέρωσε τή γυναίκα κούκλα» κτλ., και 3) Τό ἐργατικό σπῆτι, ὅπου κυριαρχεῖ, λέει, τό δόγμα : οἱλοι ὄξω ἀπό τό σπῆτι !...

Λοιπό : ἀπό τή μέρα πού διάβασα αὐτό τό πρῶμα, κάθουμαι και ὁπῶ τήν τσεφαλή μου, και δέ μπορῶ νά καταλάβω τί λοῆς σπῆτι εἶναι τό δικό μου. Γιατί ἐμεῖς, μηδὲ γαῖες ἔχουμε, — μυλωνάδες ἀθρώποι! — μηδὲ κούκλα «φανερῶσαμε» ποτές τήν κερά Άνεζίνα, μηδὲ οἱλοι ὄξω ἀπ' τό σπῆτι εἶναι τό δόγμα μας! Παρά ἡ κερά Άνεζίνα μου κάθεται στό σπῆτι, και κοιτάζει τό νοικοκυριό μας και τὰ παιδιά μας, και καμιά φορά, σάν πηγαίνω ἐγώ στό χωράφι ἢ τό μελίσι, κοιτάζει και τό μύλο, και δόξα νάχει ὁ Θεός, ἡσυχια και καλά τὰ περνούμε... Άκούς ἐκεῖ : οἱλοι ὄξω ἀπ' τό σπῆτι !... κ' ὄντας θα φέει ἡ κερά Άνεζίνα ἀπό τό σπῆτι, ποιός θα φροντίσει τὰ παιδιά μας ; ποιός τις κότες μας ; ποιός θα τοιμάσει τό φαγητό μας ; ποιός θα ζυμῶσει ; ποιός θα μᾶς μπαλολογήσει οἱλους μας ; — και ποιός θα κάνει, τελοσπάντω, τὰ τόσο ἄλλα πράματα ;

Τώρα τό ζήτημα δέν εἶναι γιά μένα, τό Μαστρογάλια, και τή γυναίκα μου, τήν κερά Άνεζίνα. Μά ἔλα πού ὅλα τὰ σπῆτια στό νησί μας, — και τοῦ κῆρ δάσκαλου ἀκόμα, και τοῦ κῆρ εἰρηνοδίκη, και τοῦ τελώνη, και τοῦ κῆρ ἀστυνόμου, — ὅλα τελοσπάντω τέτοια, σάν τό δικό μου, εἶναι ! Καί ὅλαεγα πώς δέν πρέπει νά διάζοιμάστε τόσο πολὺ σέ τέτοια πράματα· παρὰ νά προχωρῶμε δημοφα δημοφα κ' ἀγάλι' ἀγάλια, και νά κοιτάζουμε, μαθέ, και λιγάκι και τὰ δικὰ μας τὰ σπῆτια, κ' ὄχι μονάχα τὰ «σπῆτια τῆς κούκλας» και τις «κουράδες ἀπό τή θάλασσα» πού μᾶς ἔρχονται ἀπό τήν πατρίδα τοῦ μουρουνόλαδου.

Δικός σου πάντα,

Ο ΜΑΥΤΡΑΓΑΛΙΑΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ : "Ενα Σουηδικὸ μυθιστόρημα — Τὸ ἔργο τοῦ Δανοῦ συγγραφέα Michaelis : «Ἕλληνες και Βάρβαροι».

— Σὲ γερμανικὴ μετάφραση ἔγινε αὐτὲς τῆς ἡμέρας στόν Eugen Diedericus — jena τὸ βιβλίο τοῦ Σουηδοῦ Ααουί Johansson «Die Katkorte» (Τὰ κοκκινοκεφάλια). Ἡ ὑπόθεσι εἶναι ἡ ἀκολουθία :

Στὴν κεντρικὴ Σουηδία ζεῖ, μέσα στὰ βαθιά δάση, ἕνας ἀνθρώπος με τὴ γυναίκα και τὸ γιό του. Ἐίχε ἀπο τὰ ; τοκνημένα μερη, ἔκαψε ἕνα μέρος τοῦ ὄσους, ἔσχε ἕνα σπιτάκι, και καλοπερναει κυνηγώντας και καλλιεργώντας τὴ γῆ. Μιά μέρα τραβάει πρὸς τὴ βορεινά γι. κυνηγι. Μέσα σὲ κάποιο δάσος τσακώνεται μ' ἕναν ξένο κυνηγὸ γιά κάποιο λάφι πού και οἱ δύο τους ἐπιμένουν πὸς τὸ ἔχουν σκοτώσει. Λαβώνεται ἀπὸ τὸν κυνηγὸ, πού εἶναι ὁ πατέρας τῆς ἀγαπητικιάς τοῦ γιου του. Γιά νά ἐκδικηθεῖ, καταφέρει δύο ἀντρες πού ἀπὸ κάποιο ἄλλο μέρος ἤρθανε νά ἐγκατασταθοῦνε με τις φαμίλιες τους κοντὰ στὸ σπῆτι του, νά τὸν βοηθήσουν κατὰ τοῦ κυνηγοῦ. Μά τὴν παθαίνει χειρότερα και σκοτώνεται. Τὸ χτηματάκι του τὸ κληρονομᾶει ὁ γιός του, πού παίρνει και τὴν ἀγαπητικιά του κοντὰ του, χωρὶς στεφάνι. Ἐπειδὴ σιχαίνεται τις κοτσομπολιές τῆς γειτονιάς και λαχταράει τὴν ἡσυχὴ ζωὴ τῆς ἐρημιάς, δίνει τὸ χτήμα του στοὺς γείτονες, πού γιά ἀμοιβὴ τὸν βοηθοῦν στὸ χτήσιμο καλύθας πὸς μέσα στὸ δάσος. Ὑστερ ἀπὸ λίλον καιρό, οἱ παλιοὶ γειτόνοι (στὸ ἀνομεταξὺ κ' ἄλλοι ἀποικοὶ εἶχανε μαζωχτεῖ κοντὰ τους), ἀποφασίζουν νά καλλιεργήσουν και τὸν τόπο πού κάθεται ὁ ἀνθρώπος με τὴν ἀστεφάνωτη γυναίκα και τὸ ἀβάφτιστο παιδί τους, πού κάνανε. Γιά νά γλυτώσει ἀπὸ τοὺς ἐνοχλητικοὺς αὐτοὺς, ἀναγκάζεται νά σκοτώσει τρεῖς — τέσσερες ἀπὸ αὐτοὺς με τὸ τουφέκι του. Καταδιώχεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους χωριάτες και ἀναγκάζεται νά φύγει με τὴ φαμίλια του πρὸς τὰ βορεινά. Στὸ δρόμο τοὺς φτάνουν οἱ καταδιώχτες τους, και ἀπὸ τις σφαῖρες τους χάνεται ἕνα εὐτυχημένο κ' ἀγαπημένο ἀντρόγυνο, πού εἶχε μονάχα ἕναν πόδο : νά ζεῖ ἡσυχὰ και λεύτερα. Τὸ παιδί τραδιέει μονάχο του πρὸς βορρᾶ, και φτάνει στὰ λημέρια τοῦ «σκοτεινοῦ λαοῦ». — Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς γενιές, κάποιος γέρος, πού κάθεται στὸ δάσος, κοντὰ στὸ γνωστό μας χωριό, βρίσκει σιμὰ στὴν καλόδα του μιὰ πεθαμένη γυναίκα με τὸ μαρὲ της, τὸν ζεῖ ἀκόμα, και πού εἶναι ἀπόγονος ἐκείνου τοῦ παιδιοῦ πού μιὰ φορά κ' ἔβαν καιρὸ εἶχε φτάσει στὰ κατατόπια τοῦ «σκοτεινοῦ λαοῦ». Τὸ παίρνει σπῆτι του και τὸ ἀναθέρπει. Τὸ μαρὸ μεγαλώνει, κ' ἀγαπάει τὴν κόρη τοῦ πὸς πλούσιου ἰσφιλικᾶ τοῦ χωριοῦ. Τὸ κορίτσι παραδίνεται στὸ νέο, γιὰτί και κείνο τὸν ἀγαποῦσε. (Ἡ οἰκογένεια τοῦ κοριτσιοῦ κατάγεται ἀπὸ τοὺς προγόνους ἐκείνων τῶν χωρικῶν, πού σκοτώσανε τὸν παλιὸ καιρὸ ἐκείνο τὸ ἀντρόγυνο). Οἱ γονιοὶ, ἀπὸ τὸν ἀδικαιολόγητο φρόδὸ μήπως ἀποκοιτηθεῖ ἡ κόρη τους, τὴν παν-